

Noortevaldkonna kvaliteedihindamise juhend

Downloaded 16.09.2026

Viimati uuendatud 16.09.2026

Sisukord

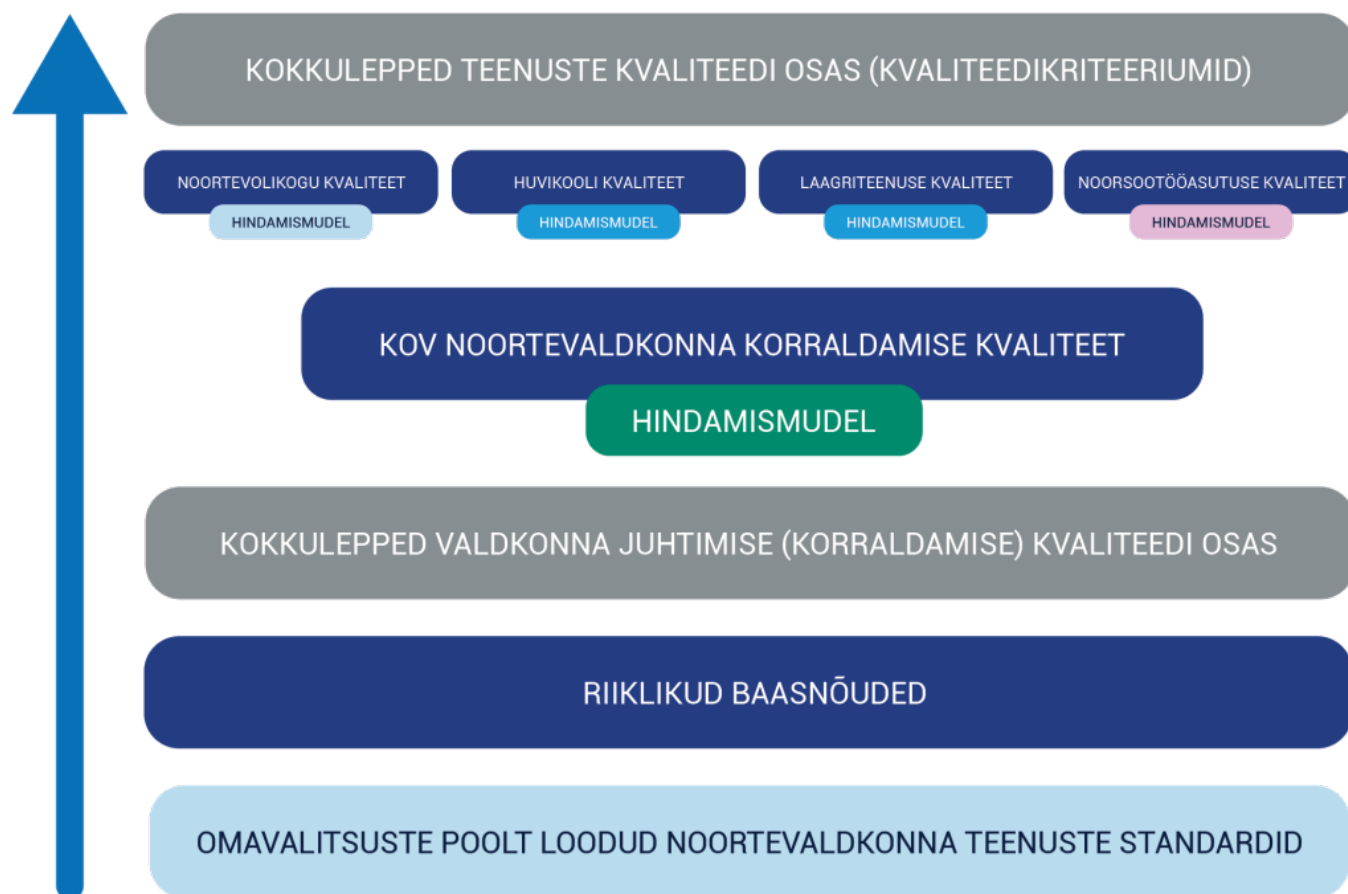
2. Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem	3
2.1. Kvaliteedijuhtimise süsteemi ülesehitus	4
2.2. Noortevaldkonna kvaliteedi hindamismudelid	6
2.2.1. Mudelite loogika ja eesmärk	6
2.2.2. Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel	7
2.2.3. Noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudel	8
2.3. Kvaliteedihindamise protsess	9
2.4. Hindamiskeskond Haridussilm	11

2. Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem

Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimine Eestis tugineb ühtsele ja mitmetasandilisele süsteemile, mille eesmärk on toetada valdkonna teadlikku planeerimist, hindamist ja arendamist.

Kvaliteedijuhtimise süsteem loob ühtse raamistiku, mis aitab hinnata tegevuste kvaliteeti ning kasutada hindamistulemusi süsteemseks arendamiseks. Kvaliteedi hindamine ei ole eraldiseisev tegevus, vaid pideva kvaliteeditsükli osa, mis seob eesmärgid, tegevused, tulemused ja parendused ühtseks tervikuks.

NOORTEVALDKONNA KVALITEEDISÜSTEEMI KUJUNDAMINE: ALT ÜLES PROTSESS

 HINDAMISMUDEL
HARIDUSSILMAS

 HINDAMISMUDEL
ARENDAMISEL/
PILOTEERIMISEL

 HINDAMISMUDEL
VÄLJATÖÖTAMISEL

HARIDUS- JA NOORTEAMET

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Kaasrahastatud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

2.1. Kvaliteedijuhtimise süsteemi ülesehitus

Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem koosneb erineva fookuse ja ulatusega hindamismudelitest, mis täiendavad üksteist ning võimaldavad vaadata kvaliteeti nii valdkonna korralduse kui ka konkreetsete teenuste tasandil.

Süsteemi keskne osa on noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel, mis keskendub kohaliku omavalitsuse rollile noortevaldkonna terviklikul juhtimisel ja arendamisel. Mudel aitab hinnata, kuidas on noortevaldkond juhitud, kuidas toimib koostöö ja vastutuse jaotus, kui kättesaadavad on teenused ning mil määral on noored kaasatud otsustus- ja arendusprotsessidesse.

KOV-i mudel annab tervikpildi noortevaldkonna korraldusest kohalikul tasandil ning loob raamistiku, millele saavad toetuda ka kitsama fookusega hindamismudelid. Samas saab kõiki hindamismudeleid kasutada ka eraldiseisvalt: teenuse või tegevuse hindamine ei eelda eelnevat KOV-i mudeli alusel hindamist.

Lisaks KOV-i mudelile kuuluvad süsteemi teenus- ja tegevuspõhised hindamismudelid, mis keskenduvad konkreetsele teenusele, tegevusele või asutusele. Need võimaldavad hinnata näiteks ühe teenuseosutaja või asutuse toimimist nii munitsipaal- kui ka erasektoris. Üldjuhul ei anna need mudelid siiski tervikpilti kogu noortevaldkonnast kohalikul tasandil.

Näiteks noortevolikogu kvaliteedi hindamise mudel on suunatud noorte osaluse hindamisele ning puudutab tavaliselt kogu omavalitsuse tasandit. Huvikoolide hindamismudel võimaldab seevastu hinnata ühe huvikooli kvaliteeti, kuid ei anna tervikpilti huvihariduse kvaliteedist omavalitsuses, kus tegutseb mitu huvikooli, sealhulgas erasektoris.

Selline ülesehitus võimaldab valida hindamismudeli vastavalt vajadusele ja eesmärgile.

KUIDAS VALIDA HINDAMISMUDELIT?

Mida soovid hinnata?

Omavalitsuse noortevaldkonna
teenuseid tervikuna

KOV-I MUDEL

Tervikpilt kogu omavalitsusest

Konkreetsed teenust, tegevust
või asutust

TEENUS- VÕI TEGEVUSMUDEL

Näiteks
noortevolikogu
kvaliteedi
hindamine

Näiteks
huvikooli
kvaliteedi
hindamine

Süvavaade ühest valdkonnast
või asutusest

Vali mudel vastavalt vajadusele ja eesmärgile.

Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem ja hindamismudelid on kujundatud kooskõlas riiklike arengusuundadega, eeskätt noortevaldkonna arengukavaga 2021–2035. Hindamismudelid aitavad siduda riiklikud eesmärgid kohaliku tasandi praktikaga ning toetavad teadmuspõhist juhtimist ja arendamist.

Kvaliteedijuhtimise süsteem on kavandatud paindliku ja arenevana, et seda saaks täiendada uute hindamismudelitega vastavalt valdkonna vajadustele ja kogemustele. Juhendi ülesehitus toetab sellist lähenemist, võimaldades süsteemi täiendada tervikut ümber kujundamata ning hoida materjali ajakohasena.

Viimati uuendatud 21.08.2026

2.2. Noortevaldkonna kvaliteedi hindamismudelid

Noortevaldkonna kvaliteedi hindamine toimub struktureeritud hindamismudelite alusel, mis võimaldavad hinnata nii noorsootöö korraldust kohaliku omavalitsuse tasandil kui ka konkreetsete teenuste ja tegevuste kvaliteeti. Mudelid moodustavad ühtse hindamissüsteemi, mis toetab valdkonna teadlikku ja järjepidevat arendamist.

Käesolevas alapeatükis antakse ülevaade kahest hindamismudelist:

- noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudelist ehk KOV-i mudelist;
- noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudelist.

Mõlemad mudelid lähtuvad samast kvaliteedijuhtimise loogikast, kuid erinevad fookuse ja ulatuse poolest. Tulevikus täieneb süsteem uute hindamismudelitega ning juhendit ajakohastatakse nende lisandumise järgi.

Viimati uuendatud 21.08.2026

2.2.1. Mudelite loogika ja eesmärk

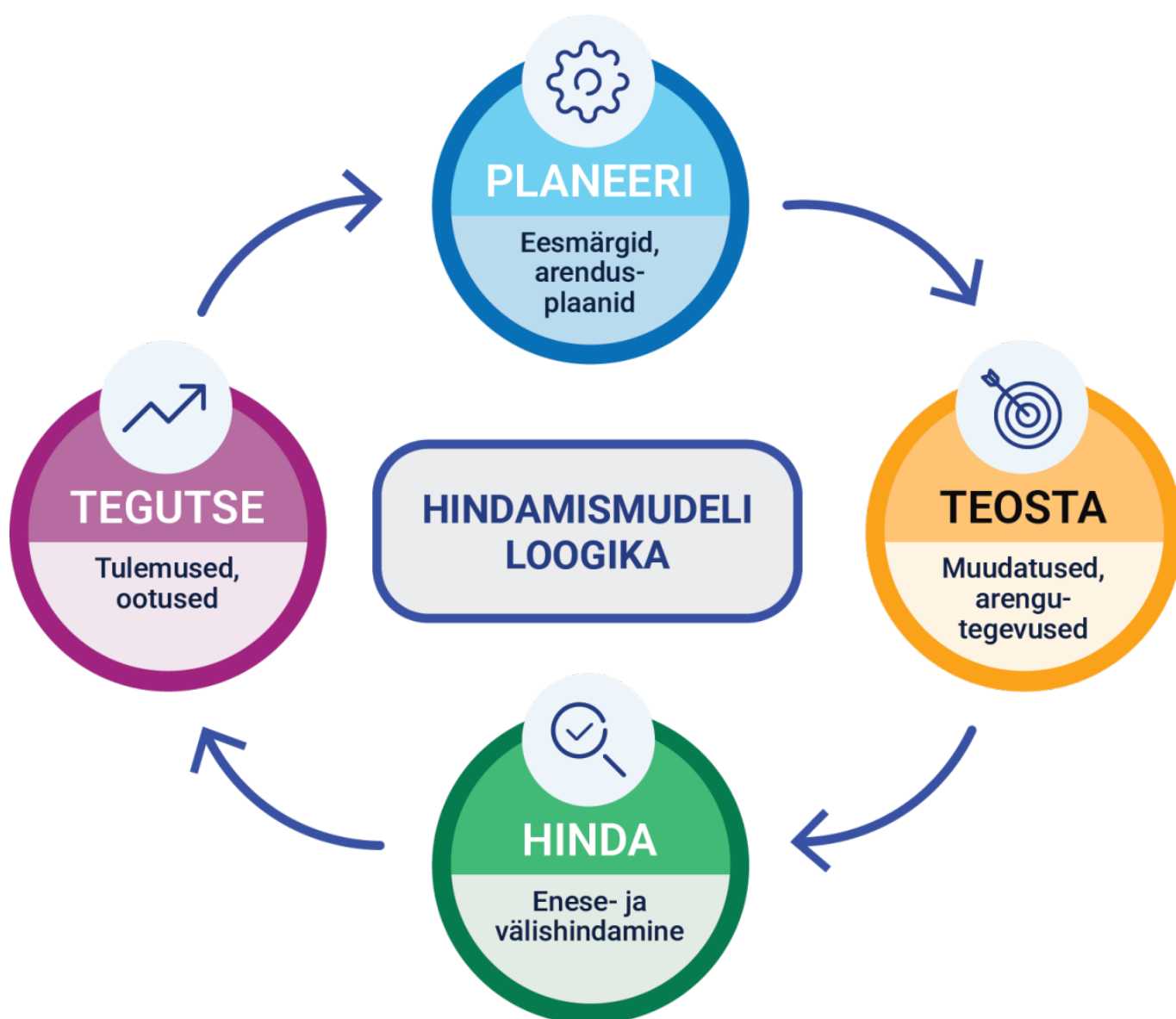
Mudelite loogika ja eesmärk

Noortevaldkonna kvaliteedi hindamismudelid lähtuvad arusaamast, et kvaliteet ei avaldu ainult üksikutes

tegevustes, vaid ka korralduses, juhtimises ja tegevuste mõjus. Hindamismudelid aitavad struktureerida mitmekesisist valdkonda ning muuta kvaliteedi kirjeldatavaks, hinnatavaks ja arendatavaks.

Kõiki hindamismudeleid ühendavad järgmised põhimõtted:

- hindamine on arendav, mitte kontrolliv;
- fookuses on tegelik toimimine, mitte üksnes plaanid või kirjeldused;
- hinnangud põhinevad eesmärkidel, alaeesmärkidel ning neid täpsustavatel indikaatoritel, tunnustel või kriteeriumitel;
- hindamine toetab järjepidevat õppimist ja arengut.

Viimati uuendatud 16.09.2026

2.2.2. Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel

Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel keskendub kohaliku omavalitsuse rollile noortevaldkonna terviklikul juhtimisel ja arendamisel. Mudeli eesmärk on hinnata, kuidas on noortevaldkond tervikuna kavandatud, juhitud ja koordineeritud, mitte hinnata üksikuid teenuseid eraldiseisvalt.

KOV-i mudeli fookuses on eelkõige:

- strateegiline juhtimine ja sihiseadmine, sealhulgas seosed arengudokumentidega;
- korralduslik raamistik ja vastutuse jaotus, sealhulgas rollide selgus ja koostöö;
- noorte kaasamine ja osalus otsustus-, arendus- ja hindamisprotsessides;
- ressursside ja kompetentsi juhtimine;
- teenuste ja võimaluste terviklik kättesaadavus;
- hindamise ja arendamise seotus juhtimisotsustega.

KOV-i mudeli hindamisraamistik koosneb visioonist ja eesmärkidest, mida avavad alaeesmärgid ning täpsustavad indikaatorid. KOV-i mudel toetab kohaliku omavalitsuse juhtimist, aidates kasutada hindamistulemusi teadlikult nii strateegilises planeerimises kui ka igapäevases arendustöös.

Viimati uuendatud 27.08.2026

2.2.3. Noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudel

Noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudel keskendub noortevolikogu kui osaluskogu vormi toimimisele. Mudeli eesmärk on hinnata, mil määral täidab noortevolikogu oma rolli noorte huvide esindajana ning kuidas see toetab noorte osalust ja mõju kohalikes otsustusprotsessides.

Mudeli fookuses on:

- noortevolikogu eesmärgistatus ja töökorraldus;

- noorte esindatus ja kaasatus;
- koostöö kohaliku omavalitsusega;
- mõju ja nähtavus otsustusprotsessides.

Mudeli ülesehitus lähtub eesmärkidest ja alaeesmärkidest, mida täpsustavad hindamiskriteeriumid. Mudel on kujundatud arendava ja õppimist toetava lähenemisena, arvestades noorte osalusvormide eripära ning noorte ja täiskasvanute jagatud vastutust.

Viimati uuendatud 27.08.2026

2.3. Kvaliteedihindamise protsess

Kvaliteedihindamise alustamine

Kvaliteedihindamise algatab tavaliselt kohalik omavalitsus või teenuse või tegevuse eest vastutav osapool. Hindamist kasutatakse strateegilise planeerimise toetamiseks, arendusvajaduste kaardistamiseks või tervikpildi saamiseks valdkonna, teenuse või tegevuse toimimisest.

Teenus- ja tegevuspõhiseid hindamismudeleid saab algatada ka asutus ise, sealhulgas munitsipaal- või erasektori teenuseosutaja, näiteks huvikool. See ei eelda hindamise algatamist KOV-i tasandil ning võimaldab asutusel oma tegevust hinnata ja arendada sõltumata sellest, kas omavalitsuse tasandil on tervikhindamine läbi viidud.

Hindamise alustamisel tuleb:

- määratleda, mida ja mis eesmärgil hinnatakse;
- valida sobiv hindamismudel, näiteks KOV-i mudel või teenus- ja tegevuspõhine mudel;
- määrata hindamisprotsessi eest vastutav kontaktisik või meeskond;
- leppida kokku ajakava ja kaasatavad osapooled.

Hindamine on eesmärgistatud tegevus, mis seotakse juhtimisotsuste ja arendustegevustega.

Hindamisprotsess ja kaasamine

Kuigi hindamismudelid erinevad oma fookuse ja ulatuse poolest, toimub nende rakendamine sarnase

loogika alusel ning toetab järjepideva parendamise tsüklit.

Hindamisprotsess hõlmab üldjuhul järgmisi etappe:

- hindamise ettevalmistamine;
- enesehindamine, sealhulgas andmete kogumine ja analüüsimine;
- välishindamine;
- tulemuste koondamine;
- arendustegevuste kavandamine.

Etapid moodustavad terviku, kus iga järgnev samm tugineb eelmise tulemustele ning toetab otsuste tegemist ja parendustegevuste kavandamist.

Hindamise etapid

1. Hindamise ettevalmistamine

Sõnastatakse hindamise eesmärk, ulatus ja ajakava ning lepitakse kokku osapooled. Lähtutakse hindamismudelis kirjeldatud alaeesmärkidest ja indikaatoritest ning määratletakse, milliseid andmeid ja tõendeid kasutatakse.

2. Enesehindamine

Analüüsitakse oma tegevust hindamismudeli alusel ning andmetele ja tõenditele tuginedes tuuakse esile tugevused ja arenguvajadused.

3. Välishindamine

Protsessi lisandub sõltumatu vaade, mis aitab hinnanguid täpsustada ja avardada.

4. Tulemuste koondamine

Koondatakse peamised järeldused ning kujundatakse ühine arusaam hinnatava valdkonna olukorrast.

5. Arendustegevuste kavandamine

Hindamistulemuste põhjal seatakse prioriteedid ja kavandatakse edasised sammud.

Hindajate rollid ja vastutused

Kvaliteedihindamine on koostööpõhine protsess, kuhu panustavad eri osapooled. Hindamise algataja, näiteks kohalik omavalitsus või teenuseosutaja, vastutab protsessi korralduse, osapoolte kaasamise ning tulemuste kasutamise eest juhtimises ja arendustegevustes.

Enesehindamisse panustavad hinnatava valdkonna või tegevuse eest vastutavad osapooled koos partneritega, kelleks on näiteks korraldajad, teenuseosutajad ja noored. Nende ülesanne on anda aus ja sisuline ülevaade tegevuste toimimisest.

Välishindajad annavad sõltumatu ja arendava hinnangu, tuginedes hindamismudelile ning oma ekspertteadmistele.

Noored annavad hindamisse sisendi oma kogemuste kaudu ning osalevad võimaluse korral enesehindamises, aruteludes ja tagasisidestamises.

Tulemuste kasutamine arengus

Kvaliteedihindamise tulemusi kasutatakse eelkõige arendustegevuste kavandamiseks ja juhtimisotsuste toetamiseks. Need annavad sisendi nii strateegilisse planeerimisse kui ka igapäevasesse juhtimisse.

Hindamistulemuste kasutamine on osa kvaliteedijuhtimise ja pideva parendamise loogikast: hindamise kaudu saadud teadmine aitab suunata edasisi otsuseid ja tegevusi.

Viimati uuendatud 21.08.2026

2.4. Hindamiskeskond Haridussilm

Kvaliteedihindamine viiakse läbi Haridussilmas, mis on riiklik haridusvaldkonna andme- ja analüüsikeskkond. Haridussilm koondab hariduse ja noortevaldkonna andmeid ning pakub töövahendeid seireks, analüüsiks ja kvaliteedihindamiseks.

HARIDUSSILM:

on haridus- ja noortevaldkonna andme- ja analüüsikeskkond, mis toetab seiret, analüüsi ja otsuste tegemist.

Keskkond võimaldab:

- koondada ja vaadata haridus- ja noortevaldkonna andmeid;
- jälgida muutusi ajas;
- kasutada visualiseeritud ülevaateid, näiteks graafikuid ja kaarte;
- toetada andmepõhist analüüsi ja otsuste tegemist;
- viia läbi kvaliteedihindamist ning siduda tulemused arendustegevustega.

Kvaliteedihindamise kontekstis toimib Haridussilm keskse digitaalse töökeskkonnana, kus rakendatakse erinevaid hindamismudeleid. Keskkonda on loodud hindamise eesmärkidele vastavad kvaliteedihindamise moodulid, mis võimaldavad teha enese- ja välishindamist, koondada tulemusi ning kasutada neid arendustegevuste kavandamisel.

Haridussilm ei ole iseseisev hindamissüsteem, vaid töövahend, mis toetab kvaliteedihindamist valitud mudeli alusel ja aitab siduda hindamise etapid tervikuks.

Ligipääs hindamiskeskonda

Haridussilma keskkonnale saab ligipääsu kahel viisil.

1. Pöördudes Harno poole:

Kontakt: noorteseire@harno.ee

- avatakse hindamiseks vajalik keskkond;
- määratakse kasutajarollid;
- vajaduse korral antakse juhiseid ja pakutakse tehnilist tuge.

2. Kasutades kohaliku omavalitsuse EHIS-e administraatori abi:

Kontakt: noortevaldkonna või hariduse spetsialist

- KOV-i EHIS-e administraator saab luua vajalikud kasutajakontod ja ligipääsud;
- see sobib juhul, kui hindamist alustatakse kohalikul tasandil või KOV-i asutuse põhiselt.

Hindamisprotsessis osalejatele antakse ligipääs vastavale hindamismudelile ja määratakse rollid, näiteks enesehindaja või välishindaja. Rollist sõltuvad kasutaja õigused ja vaated keskkonnas. Vajaduse korral saab tehnilist ja sisulist tuge Haridus- ja Noorteameti noortevaldkonna kvaliteedi ekspertidelt.

Haridussilm kui töökeskkond

Haridussilm toimib hindajate ühise töölauana, kuhu on koondatud kõik hindamisega seotud tegevused.

Keskkonnas saab:

- avada hindamisvorme vastavalt valitud mudelile;
- sisestada enese- ja välishindamise hinnanguid;
- lisada selgitusi ja vajaduse korral tõendusmaterjale;
- jälgida hindamise edenemist.

Hinnangud esitatakse hindamismudelis kirjeldatud alaeesmärkide ja kriteeriumite alusel. Lisaks kuvatakse Haridussilmas hindamist toetavaid andmeid ja visuaale, mis aitavad paremini mõista hinnatava valdkonna konteksti. Need ei asenda hindajate analüüsi ega hinnanguid, vaid toetavad nende kujunemist.

Keskkond aitab muuta hindamise läbipaistvaks ning kujundada ühist arusaama protsessi kulgemisest ja tulemustest.

Digitaalne töövoog Haridussilmas

Haridussilm toetab kvaliteedihindamist etapilise digitaalse töövoona, mis järgib alapeatükis 3.2. kirjeldatud hindamisprotsessi.

Keskkond võimaldab:

- liikuda hindamisetappide kaupa;
- siduda enese- ja välishindamise tulemused;
- koondada järeldused tervikvaatesse;
- kasutada tulemusi arendustegevuste kavandamisel.

Lisaks võimaldab keskkond sõnastada väljakutseid, seada eesmärgid ja kavandada tegevusi samas töövoos. Selline ülesehitus muudab hindamisprotsessi kõigile osapooltele nähtavaks ja jälgitavaks.

Haridussilma kasutatakse järgmistes peatükkides kirjeldatud hindamismudelite ja hindamisetappide läbiviimiseks.

Viimati uuendatud 21.08.2026